

Kedves Kollégák!

A magyar tagozat vezető tanácsának megbízásából december-január folyamán az egyetemen belüli helyzet normalizálása érdekében tevékenyen részt vállaltam a magyar tagozat helyzetével kapcsolatos egyeztető megbeszéléseken, az irányadó dokumentumok kidolgozásában, a magyar oktatók tájékoztatásában, valamint a rektorhelyettesek jelölésének előkészítésében. Ezért úgy vélem, hogy a tegnapi szenátusi ülésen történt rektorhelyettes-választás előzményeiről és körülményeiről még egy utolsó tájékoztatással tartozom Önöknek és a saját lelkiismeretemnek.

Amint arról a január 21-i tájékoztatómban beszámoltam, a magyar tagozat vezető tanácsa a január 19-i ülésén, Magyarai Tivadar kollégáknak a magyar tagozatot vezető rektorhelyettesi tisztségre való jelölését követően úgy döntött, hogy a helyzet egyértelmű tisztázása és normalizálása érdekében az egyetem vezető testületei felé egy *beadványt*, a közvélemény irányában pedig egy *állásfoglalást* is megfogalmaz. A beadvány gondolatát három szempont motiválta: a) a rektorhelyettes(ek) jelölésével egyidőben és egyértelműen szükséges az egyetem vezető testületei tudomására hozni a magyar tagozatnak mindazokat a reális igényeit és megoldásra váró problémáit, melyek komolyan vétele és a rendezésükre irányuló akarat nélkül ténylegesen nem valósulhat meg egy partneri viszony, az egyetemi tevékenységek hatékonyságát és versenyképességét szolgáló együttműködés; b) egy ilyen, az egész magyar akadémiai közösség álláspontját tükröző dokumentum megalapozza a rektorhelyettes tárgyalási pozícióit az egyetem vezető testületeiben és bizonyos fokú védelmet nyújthat a személyét érintő támadásokkal és vádaskodásokkal szemben; c) úgyszintén, elejét veszi a közvélemény irányából érkező olyan természetű vádaskodásoknak, melyek kétségbe vonják a rektorhelyettes választás szükségességét és a magyar tagozat vezető testületeinek legitimitását. Fontos szempontként merült fel, hogy egyazon dokumentumnak kell tartalmaznia a) a rektorhelyettes(ek) jelölésének tényét és ennek az egyetemi vezetés tudomására juttatását, valamint b) a vezető tanácsnak a magyar tagozat helyzetével kapcsolatos álláspontját.

Ennek a beadványnak a szövegét a vezető tanács a január 24-i ülésén részletesen megvitatta és elfogadta, abban a formában, melynek a román szövegváltozatát most Önöknek is mellékelem. (Ezt azért tehetem, mert a gyűlésen lefolyt vita nyomán én véglegesítettem a szöveget, s küldtem el magyar és román változatban Magyarai Tivadarnak.) Ezt követően a gyűlésen az a kérdés is felmerült, hogy milyen módon történjék a dokumentum beterjesztése. Két elgondolás fogalmazódott meg. Az egyik szerint: a dokumentumot írják alá a vezető tanács tagjai mindannyian (minél többen). Ezzel kapcsolatban többen kifogásolták az utólagos aláíratás körülményességét. A másik elgondolás szerint elég, ha a dokumentumot a magyar tagozat választott képviselői nevében Magyarai Tivadar rektorhelyettes jelölt írja alá, s csatolják hozzá a szükséges jegyzőkönyvi kivonatokat az ülésen résztvevők névsorával és a jegyzőkönyvvezető aláírásával. Ez az elgondolás Bocsan rektornak arra a decemberi kijelentésére volt tekintettel, hogy a magyar tagozat ügyeiről a rektorhelyettes jelölttel kész érdemben tárgyalni. Az utóbbi változatot a vezető tanács szavazat alapján elfogadta. Az ülésen Magyarai Tivadar rektorhelyettes jelölt is részt vett, s a döntéssel szemben nem támasztott kifogást.

Utólag, a magyar oktatók febr. 1-i közgyűlését közvetlenül megelőző vezető tanácsi ülésen Magyar Tivadar a dokumentum 6/e pontjának a módosítását kérte, egy olyan megfogalmazást javasolva, amely ne válhasson problematikus a rektorral folytatandó tárgyalásokban. A vezető tanács elfogadta a módosítást. Ezzel kialakult a dokumentumnak az a végleges szövegváltozata, melyet az oktatók közgyűlésén is ismertettünk.

Később, a Nagy László jelölését követően a jelölés szándékára vonatkozó mondatot még át kellett volna fogalmazni a jelölés tényét közlő mondatra, s a kísérő dokumentumokhoz még csatolni kellett volna erről a jelölésről is a jegyzőkönyvi kivonatot. De ez már nem változtatott volna érdemben a beadvány tartalmán.

Febr. 9-én Magyar Tivadar rektorhelyettes jelölt szűkebb körben arról tájékoztatott, hogy a beadványt a jegyzőkönyvi kivonatokkal együtt iktatva beadta.

Febr. 14-én Nagy László rektorhelyettes jelölt körlevélben arra kérte a vezető tanács tagjait, hogy a rektorátus titkárságán írják alá azt a szöveget, melyet az egyetem kancellárja kérésére fogalmaztak meg a rektorhelyettesi jelölések igazolása végett, mert enélkül nem lehet a hétfői szenátusi értekezlet elé terjeszteni a jelölést. Én nyomban figyelmeztettem a vezető tanács tagjait, szintén körlevélben, a következőkre:

„Ha olyan természetű jogi kifogást támaszt a rektorátus, hogy nem elégséges ehhez Magyar aláírása, akkor természetesen aláírjuk mindannyian (annak idején a gyűlésen is ezt mondtuk). De az, amit mindannyian aláírunk, a teljes dokumentum kell legyen, azaz a Beadvány + a jegyzőkönyvi kivonat. Ezt elfogadtuk, megszavaztuk, ehhez kell tartásunk magunkat, másképp a saját határozatunknak nem tudunk érvényt szerezni. Enélkül az fog történni, hogy a rektorhelyettes jelölést a szenátusban szavazatra bocsátják, a Beadványt pedig félreteszik, mint »nem hivatalosat«.”

Erre a körlevelemre a vezető tanács tagjai közül sajnos érdemben senki sem reagált. A rektorhelyettes jelöltek a következőképpen válaszoltak:

„A beadványt még a múlt héten iktattam, és az jegyzőkönyvkivonatot a jegyzőkönyvvezető Vincze Orsolya is, én is aláírtam. Ez rendben van!” (Magyar Tivadar).

„A beadványt, amit benyújtottunk, senki sem írta alá. Ezt is hiányolta a kancellár. Ugyanakkor abban a dokumentumban csak a Tivadar jelöléséről volt szó, ezért fogalmaztunk meg egy másikat is. Avval én is egyetérték, az emberek írják alá a beadványt is.” (Nagy László)

Távollétem miatt én csak pénteken, 16-án tudtam bemenni a rektorátusra aláírni. S akkor Kozma Erzsébet titkárnőnél magam is meggyőződhettem arról, hogy a beadványnak egy olyan szövegváltozata került beadásra, melyen nemcsak hogy Magyar Tivadar rektorhelyettesjelölt aláírása, hanem az erre utaló aláírási formula („În numele reprezentanților așei ai liniei de studiu maghiare”) sem szerepelt. Magyar saját aláírásával csak a kísérő dokumentumot, a jegyzőkönyvi kivonatot látta el. Ráadásul,

hiábavaló volt a szerdai figyelmeztető körlevelem; Kozma Erzsébet titkárnőnél csak a kancellár által fogalmazott két mondatnyi szöveg alatti aláírásokat találtam.

Ezután Magyarai Tivadart magánlevélben is emlékeztettem a január 24-i vezető tanácsi ülésnek a beadvánnyal kapcsolatos határozatára. Ebből néhány részlet:

„A január 17-i VT értekezlet arról is döntött, hogy a jelölés beterjesztésével EGYÜTT a MT igényeit, elvárásait, álláspontját egyértelműen tisztázó beadványt nyújtunk be az egyetemi vezetéshez. A decemberben elodázott, s a januárban megejtett jelölés is voltaképpen ezzel együtt nyert értelmet. Mert az egésznek a tétje az, hogy a MT hajlandó a helyzet normalizálása érdekében rektorhelyetteseket jelölni, de elvárja, hogy ezentúl az egyetem vezetése a valós problémáira tekintettel legyen, s ezek megoldásában partnernek tekintse. Január 24-én a dokumentum végleges szövege meg is született...”

„...ma [pénteken] nekem [Kozma] Erzsike a beadványnak egy olyan szövegét mutatta, amelynek alján a fenti szöveg a neveddel nem is szerepel (ezek szerint Te csak a kísérő dokumentumot írtad alá), s felül fel van írva rá kézzel egy iktató szám (1738/9 febr. 2007), de nem úgy hivatalosan, ahogy azt a megőrzésre kerülő másodpéldányra fel szokták íratni. Ennek a hétfői szenátuson az lesz a következménye, hogy a jelöléseket vitára és szavazatra bocsátják a kancellár által aláíratott szöveg alapján, a VT beadványáról pedig majd szót sem ejtenek; ha pedig rákérdezőnk, az lesz a válasz, hogy az nem hivatalos, még alá sincs írva. Ezzel pedig értelmét veszti mindaz, amin két hónapon keresztül megfeszítve dolgoztunk; Titeket megválasztanak, s megy tovább a régi dal, úgy ahogy eddig.

Ebben a dologban maximális odafigyeléssel a VT döntéseit pontosan betartva kellett volna eljárni; mint ahogy a dokumentumok beadása körüli huzavona is érthetetlen, mivel ez jóval előbb megtörténhetett volna, s most nem kellene az utolsó pillanatban is abban a helyzetben lennünk, hogy a szenátusi értekezlet előtt két nappal aláírásokat kelljen begyűjtenünk. Sajnálom, hogy ezeket kell írnom, de úgy tűnik, hogy az ilyesmivel mi magunk is megkönnyítjük az egyetem vezetésének dolgát abban, hogy a MT-ot továbbra is alárendeltként, kiszolgáltatottként kezelhesse, s sikeresen elrejthesse a megszervezésével és működtetésével kapcsolatos valós problémákat.”

Erre a levélre többrendbéli, meglehetősen inkoherens, magyarázkodó válaszokat kaptam, melyek arra engedtek következtetni, hogy Magyarai Tivadar értelmezése szerint a vezető tanács a beadványt a szűkebb egyetemi vezetés, a rektori tanács tájékoztatására szánta, s ő maga sohasem tartotta reális elképzelésnek, hogy az a szenátus elé kerüljön. (Mivel magánlevélváltás történt, a válasz-szövegekből nem idézek.)

Ezek után várható volt, hogy a hétfői szenátuson a rektor nem fogja szóba hozni sem a beadványt, sem a magyar tagozati szabályzatot. Így is történt. Bár az akadémiai tanács elnöke hosszasan értekezett az egyetemi reform aktuális célkitűzéseiről, s bevezetőjében az egyetemi autonómiára való hivatkozás kapcsán a tagozati autonómia

(autonomia liniilor de studiu) kifejezés is elhangzott, még célzást sem tett a magyar tagozati szabályzatra (amit akár úgy is fel lehetett volna fogni az adott kontextusban, mint a versenyképes egyetemi struktúra kialakításához való fontos hozzájárulást).

A rektor a megszavazott napirendet felborítva, az ülés közepe táján váratlanul tért rá a rektorhelyettesek megválasztására. Két mondatban közölte, hogy a magyar tagozat képviselői többszöri gyűlésezés eredményeként kijelölték a két kollégát, s ő mint rektor a jelölést elfogadja, s kéri a szenátustól a két rektorhelyettes megválasztását. S máris következett a szavazás. Csak ezután ocsúdtak fel egyesek, jelezve, hogy nem is tudják, kikről van szó. Miután kollégáink felálltak és megmutatták magukat, elhangzott egy kérdés, hogy egyetértenek-e a rektor választási programjával. Magyarai Tivadar erre azt mondta, hogy egy ilyen kérdéstről több nappal előbb tudnia kellett volna, ahhoz, hogy felkészülhessen a válaszra. Nagy László néhány mondatban kifejtette, hogy folytatni szeretné azt a munkát, amelyet abbahagyott a novemberi lemondásakor, amelyre azért került sor, hogy az akkori feszültté vált helyzet a megoldás irányában elmozduljon. Végezetül a rektor kifejezte a reményét, hogy a két rektorhelyettes tevékenységével hozzá fog járulni az előbbieken kifejtett reformprogram célkitűzéseinek a megvalósításához. Ennyi. Utólag papíron mindenkinek kézbeadták a feladatok szétosztását a rektorhelyettesek között, melyből arról értesülhettünk, hogy Magyarai Tivadar megkapta a magyar tagozatvezető rektorhelyettes feladatkörébe hagyományosan beletartozó tanulmány szervezői (alapképzés, mesterképzés) feladatokat, Nagy László pedig visszakapta a régebbi feladatkörét az Aracis-akkreditációk ügyintézésével kibővítve.

Ennyi történt. A beadványra a rektor egy szóval sem tett utalást. Magyarai Tivadar pedig egy szót sem mondott sem a saját programjáról sem pedig a magyar tagozat vezető tanácsának álláspontjáról, az ezt megfogalmazó beadványról valamint az elkészült és a szenátusi jóváhagyásra váró tagozati Szabályzatról. Azokról az intézkedésről, melyekre a mai (keddi) *Szabadságban* és *Krónikában* a nagyközönség előtt hivatkozik, a szenátus nyilvánossága előtt egyetlen szót sem ejtett. S így lehetőség sem teremtődött arra, hogy a beadványban foglalt kérdések egyáltalán felmerüljenek, s azokra esetleg mások is kitérhessenek hozzászólások formájában.

Azért írtam le mindezt, mert úgy vélem, hogy azoknak, akik felelősséget vállaltunk az elmúlt hónapokban a magyar tagozat körül kialakult feszült helyzet feloldását elősegítő intézkedésekért, morális kötelességünk a magyar oktatók megfelelő tájékoztatása.

Meglátásom szerint, a hétfői szenátusi ülésen nagy szükség lett volna a megválasztott magyar tagozatvezető rektorhelyettes részéről a szenátusnak a magyar tagozat álláspontjával kapcsolatos kiegyensúlyozott, higgadt, korrekt tájékoztatására, függetlenül attól, hogy az egyetem mostani vezetősége hogyan áll hozzá a kérdéshez. Ténylegesen ez hitelesíthette volna azt a szándokot, melyet a beadványban is megfogalmaztunk, miszerint a magyar tagozat valós partneri szerepet kíván vállalni egy korszerű és versenyképes egyetem megteremtésében, és sokat javíthatott volna a magyar tagozat presztízsén. Ez sajnos nem történt meg. Az alkalom pedig odalett. Megmaradt viszont egy némileg ironikus színezetű, némileg szánalomkeltő, és az egyetemen belüli becsületes oktatói és tudományos erőfeszítéseinkkel semmiképpen sem összeegyeztethető méltatlan hangulatkép a magyar tagozat ügyének a maga senkit sem zavaró jelentéktelenségébe való visszasüllyedéséről egy multikulturális egyetem horizontjába,

melynek vezető testületi polgárai, ha éppen úgy tetszik nekik, még a rektorhelyettes jelöltjeit sem ismerik.

A magam részéről bocsánatot kérek mindazoktól, akikben az elmúlt hetekben esetleg akaratlanul is némi reményt ébresztettem aziránt, hogy az egyetemen belüli dolgaink jobbra fordulhatnak. Szándékom szerint senkit sem kívántam becsapni.

Egyúttal a kollégák szíves tudomására hozom, hogy ezentúl az egyetemen belül mindenféle, a filozófiaoktatás szűkebbkörű szervezési problémáin túlmenő szervezési és végrehajtási tevékenységtől, amely a magyar tagozat ügyével kapcsolatos, távol tartom magam.

Kolozsvár, 2007. február 20.

Dr. Veress Károly egyetemi tanár